

Volební rok 2006

03.března 2006 Petr Sokol

V České republice letošní rok často označujeme jako supervolební. Významné volby se však letos neuskuteční pouze u nás. Podívejme se, co by se mohlo změnit na pomyslné politické mapě Evropy a světa. Nečekají nás sice volby v nejlivnějších státech světa, ale bezesporu několik zajímavých volebních soubojů.

Už leden přinesl několik zajímavých volebních klání. V Evropě se volily dvě hlavy států a souboj mezi levicí a pravicí skončil nerozhodně. Právce bodovala díky bývalému premiéru Anibal Cavaco Silvovi v Portugalsku, naopak socialisté obhájili, díky znovuzvolení Tarji Halonenonové, křeslo hlavy státu ve Finsku. Zimní volební kampaň si prožila také druhá největší země světa. V Kanadě se před vánoci zhroutila menšinová levicová vláda a voliči v zemi javorového listu předali v lednových volebách moc konzervativcům Alana Harpera.

Modrý Visegrád?

Hned třikrát půjdou voliči k urnám v zemích visegrádské čtyřky. Po dlouhých letech existuje naděje, že všechny čtyři státy budou mít pravicovou vládu. K naplnění tohoto přání ale chybí vítězství ve všech třech volebních bitvách, včetně červnových voleb u nás. Slovenský premiér Mikuláš Dzurinda se pokusí obhájit čtyřleté období příkladných ekonomických reforem, přesvědčit voliče, že poslední měsíce ve znamení rozpadající se pravicové koalice se nebudou opakovat a usmířit své bývalé koaliční partnery. Předčasné volby, které proběhnou jen o čtvrt roku před řádným termínem - 17. čerňa, totiž vyvolal rozpad Dzurindovy vládní koalice.

Viktor Orbán s jeho stranou FiDeSz se v Maďarsku v dubnových parlamentních volbách bude snažit o comeback do premiérského křesla po velmi těsné porážce z roku 2002. FiDeSz zatím vede podle odhadů voličských preferencí nad dosud vládními socialisty o dvě až šest procent. Další strany by se už do maďarského zákonodárňého sboru neměly zpracovat.

Souboj titánů: Berlusconi vs. Prodi

Největší dosah na evropskou politiku asi budou mít volby na Apeninském poloostrově. Italové půjdou volit devátého dubna. Jejich premiér a vůdce koalice Dům svobod Silvio Berlusconi se již zapsal do dějin země jako nejdéle vládnoucí předseda vlády a nyní se pokusí obhájit pozici lídra italské politiky. Postaví se mu zdatný soupeř. Levicovou koalici Svaz (*L'Unione*), která se dříve nazývala Olivovník, povede bývalý šéf Evropské komise Romano Prodi - muž, který stál v čele italské vlády před Berlusconim. Televizní magnát Berlusconi ztrácí aktuálně na Prodiho spojenectví kolem čtyř procent, ale boj nevzdává. Pro volební vítězství dělá opravdu mnoho, včetně změny volebního systému nebo uzavření koalice s miniaturní stranou Mussoliniho vnučky Alessandry.

Ostře sledované budou jistě také březnové volby na Ukrajině. „Oranžový tábor“ se rozpadl na blok kolem prezidenta V. Juščenka a uskupení kolem bývalé premiérky J. Tymošenkové. Obě jejich formace ovšem měsíc před volbami zaostávají za stranou muže, jehož pokus manipulovat prezidentské volby v říjnu 2004 oranžovou revoluci vyvolal - proruského S. Janukovyče. K zisku většiny v ukrajinském parlamentu by dokonce nyní nemuselo stačit ani spojení Juščenka a Tymošenkové.

V Evropě se bude letos volit také ještě ve Švédsku, a to 17. září. V tradiční baště sociální demokracie se zatím, zdá se, schyluje k nástupu středopravicové vlády. Konzervativci, ve Švédsku

nazývaní Umírnění, stíhají sociální demokraty a ve volebních preferencích jsou jim na švédské poměry netradičně blízko, když ztrácejí už jen tři procenta. Lídr Umírněných Fredrik Reinfeldt se zaměřil se svou politikou nižších daní i na méně majetné vrstvy Švédů a zatím se to vyplácí. Konzervativci vedená čtyřčlenná koalice Aliance pro Švédsko totiž předstihla sociální demokraty s jejich zelenými a postkomunistickými potenciálními spojenci (nyní tolerují menšinovou vládu) již o více než pět procent.

Zámoří: kongresové volby

Mimo Evropu míří zraky pozorovatelů zejména na americký kontinent. Druhé listopadové úterý si občané USA zvolí celou Sněmovnu reprezentantů a třetinu senátorů. Prezidentova Republikánská strana je oslabena korupční aférou a snaží se minimalizovat ztráty, aby se pokusila udržet kontrolu nad oběma komorami Kongresu.

Mimoevropským volebním soubojem roku se mohou stát také prezidentské volby v sousedním Mexiku. Konzervativce Vicente Fox, který po sedmdesáti letech prolomil nadvládu Revoluční institucionální strany, už nemůže podle ústavy podruhé kandidovat a výsledek zřejmě přinese jednu ze dvou nepříliš vítaných možností: buď se k moci vrátí „státostrana“ PRI nebo se Mexiko stane další latinskoamerickou zemí v řadě, kde nastoupí levicový populismus.